

LAUSUNTO VALTIOVARAINKUNNAN SIVISTYS- JA TIEDEJAOSTOLLE VALTION TALOUSARVIOSTA VUODELLE 2026

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaosto on pyytänyt valtion nuorisoneuvostolta kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026 (HE 99/2025 vp), ja valtion nuorisoneuvosto kiittää mahdollisuudesta lausua esityksestä nuorisotyön luvun osalta.

Valtion nuorisoneuvosto pitää erittäin myönteisenä, että lasten ja nuorten yhdenvertaisuutta sekä heidän mahdollisuuksiaan osallistua tuetaan lisäämällä harrastustoiminnan rahoitusta. Harrastukset edistävät hyvinvointia paitsi yksilötasolla, myös perheissä, kouluissa ja muissa vertaisryhmissä. Kun lapsille ja nuorille tarjotaan maksuttomia harrastusmahdollisuuksia heidän omien toiveidensa pohjalta, se vahvistaa heidän osallisuuden kokemustaan ja lisää mahdollisuuksia vaikuttaa yhteiskunnassa.

Harrastamisen Suomen malli kattaa valtaosan manner-Suomen kunnista ja tarjoaa harrastusmahdollisuuksia jo yli 140 000 lapselle ja nuorelle. Malli on kehittynyt vain muutaman vuoden aikana. Kun kokemuksia toiminnan järjestämisestä kertyy, saadaan mallin kattavuutta varmasti myös tehostettua. Valtion nuorisoneuvosto pitää hyvänä, että harrastustoiminnan kehittämisessä kuullaan systemaattisesti lapsia ja nuoria eri taustoista, jotta toiminta vastaa heidän moninaisiin tarpeisiinsa. Lisäksi on tärkeää varmistaa, että harrastusten saavutettavuus toteutuu yhdenvertaisesti koko maassa, huomioiden eri vähemmistöryhmät ja maantieteellisyys.

Valtion nuorisoneuvosto muistuttaa, että nuorten hyvinvointia tulee tarkastella poikkihallinnollisesti. Vaikka nuorisotyön rahoitus säilyy, aiemmin päätetyt sosiaaliturvan leikkaukset vaikuttavat merkittävästi nuorten arkeen. THL:n ja STM:n yhteisvaikutusarvioiden mukaan leikkaukset kohdistuvat erityisesti pienituloisiin lapsiperheisiin ja nuoriin, mikä lisää eriarvoisuutta ja heikentää nuorten mahdollisuuksia turvalliseen kasvuun. ([Yle](#) 24.9.2025; [STM 2025](#).)

Nuorten tulevaisuususkon on ollut laskussa (Nuorisobarometri 2024; Nuorisobarometri 2025, julkaisematon). Isot yhteiskunnalliset murrokset vaikuttavat nuorten elämään. Suomen heikko taloustilanne sekä taloudellinen kriisipuhe heikentävät erityisesti nuorten luottamusta Suomen tulevaisuuteen. Nuorten tulevaisuususkon vaalimiseen ja vahvistamiseen tulisi kiinnittää erityistä huomiota, sillä kyseessä on huolestuttava ilmiö, jolla on laajoja, pitkälle ulottuvia ja vaikeasti ennakoitavia vaikutuksia nuoriin itseensä sekä koko yhteiskunnan ja talouden kehitykseen. Tulevaisuususkon on inhimillisen hyvinvoinnin kivijalka, ja jopa tärkein

nuorten elämäntyytyväisyyttä määrittävä tekijä. Vastaavasti tulevaisuususkon menettäminen on yhteydessä moniin vaikeuksiin psyykkisen ja fyysisen suoriutumisen eri osa-alueilla ([Kallunki, Valdemar; Lehtonen, Olli 2012](#)). Kysymys nuorten tulevaisuususkosta on merkittävä koko suomalaisen yhteiskunnan tulevaisuuden kannalta, sillä se ohjaa nuorten elämänvalintoja. Tulevaisuususkon laskulla on fundamentaalisia vaikutuksia Suomelle ja suomalaiselle yhteiskunnalle.

Helsingissä 9.10.2025

Valtion nuorisoneuvoston puolesta,

Anni Kiiski

vs. pääsihteeri